

ԶԻՄՆԱԿ

ապստամբության ստեղծարարները և ժողովրդի լուսավորության
ստեղծարարները

№5 (71) հոկտեմբեր-դեկտեմբեր 2014 Վեց

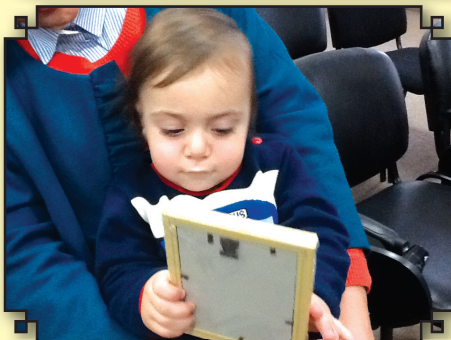

Երանայի և Երանայի լուսավորության-ժողովրդի
ստեղծարարները և լուսավորության զորք II

სიღვების სულიერებითა და სიყვარულით აღსადგენად

გაგზავნილთ ეხთგანათს სითგო

უწმიდესი წმ. ალექსანდრე ნეველის სახელობის ტაძარში

თბილისში, მარჯანიშვილის მოედნის მიმდებარე ტერიტორიაზე, 1864 წელს აგებული წმ. ალექსანდრე ნეველის სახელობის ეკლესიაა აღმართული. მან წელს ახალი ელფერი შეიძინა - შეკეთდა სახურავი, გაინმინდა და შეიღება ჭერი და კედლები, კეთილმოეწყო ეზო. 6 დეკემბერს ტაძრის 150 წლისთავი აღინიშნა და საღმრთო ლიტურგია აღესრულა. **სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა, უწმიდესმა და უნეტარესმა ილია II** მრევლს დღესასწაული მიულოცა და ტაძარში შეკრებილებს ქართულ და რუსულ ენებზე მიმართა. უწმიდესმა აღნიშნა, რომ ჩვენ დღეს ვდღესასწაულობთ ალექსანდრე ნეველის სახელობის ტაძრის დაარსების 150 წლისთავს. მისივე თქმით, აქ მოღვაწეობდნენ დიდი მამები და პატრიარქმა ისურვა მათი მადლით, მათი ლოცვებით ღმერთმა დაიფაროს ყოველი ადამიანი.

„სახელითა მამისათა, ძისათა და სულისა წმიდისათა!

ჩვენთან არს ღმერთი!

დებო და ძმებო, ყველას გილოცავთ ამ წმიდა ტაძრის დაარსების 150 წლისთავს. აქ უღვანია ისეთ დიდ მამებს, როგორებიც იყვნენ მამა ვიტალი, მეუფე ზინობი, მამა ანდრონიკე და მრავალი სხვა. იმ პერიოდში სასულიერო პირებს რუსეთში დევნიდნენ, ამიტომ მათ საქართველოს მოაპურეს, სადაც თავს უფრო მშვიდად გრძნობდნენ. მათი ლოცვით, ღმერთმა დაგლოცოთ თქვენ და სრულიად საქართველო!

მინდა აღვნიშნო, რომ ჩემი ბერად აღკვეცა სწორედ ამ წმინდა ტაძარში მოხდა. 1957 წელს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმიდესი და უნეტარესი მელქისედეკის ლოცვა-კურთხევით, მეუფე ზინობმა აღმკვეცა და სახელად ილია მინოდა. ეს იყო რთული პერიოდი. საქართველოშიც გრძელდებოდა რელიგიის, სულიერების დევნა, მაგრამ უფალი მუდამ გვმფარეობდა; იგი დღესაც გვიფარავს და სიმშვიდესა და კეთილდღეობას გვანიჭებს.

შევთხოვ უფალს, რომ წმიდა ბერების ლოცვით ღმერთმა დაამშვიდოს ჩვენი ცხოვრება და საქართველოსა და რუსეთს შორის ურთიერთობა მოაგვაროს.“ - **ბრძანა უწმიდესმა** ქადაგებისას. მან ორი სასულიერო პირი დააჯილდოვა: დეკანოზი გიორგი ბურდუნი - მიტრის ტარების უფლებით, ხოლო მღვდელი ნიკოლოზ გივიშვილი - ამილახვარი - ოქროს ჯვრით და აღიყვანა დეკანოზის ხარისხში.

წმ. ალექსანდრე ნეველის სახელობის ტაძრის წინამძღვარი **დეკანოზი ბიძინა (გუნია)** - „დღეს წმ. ალექსანდრე ნეველის ტაძარი აღნიშნავს დიდი მთავრის ალექსანდრე ნეველის გარდაცვალებიდან 750 წლისთავს. ასევე, ეს წელი ჩვენთვის საზეიმოა - ტაძრის აშენებიდან 150-ე წელი გახლავთ. ვულოცავ სრულიად საქართველოს ამ უდიდეს დღესასწაულს და შევავედრებ წმ. ალექსანდრე ნეველს და ყველა წმიდანს საქართველოს გაერთიანებას, მშვიდობას ჩვენს ქვეყანაში და დალოცვას ჩვენი შვილებისა. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ტაძარში მსახურება უღმერთობისა და დევნის პერიოდშიც არ შეწყვეტილა. აქ თავშესაფარი ჰპოვეს მე-20 საუკუნის კეთილმორ-

წმუნეებმა.

ღვთის ნებითა და ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის ლოცვა-კურთხევით გასულ წელს ქართველთა განმანათლებლის, მოციქულთა სწორი წმ.ნინოს ხსენების დღეს თბილისში დიდი სიწმინდე ჩამობრძანდა - წმ. კეთილმორწმუნე მთავრის ალექსანდრე ნეველის წმ. ნაწილები, რომლებიც ამ ტაძარშია დავანებული.

შევთხოვთ წმ. ალექსანდრეს და გვწამს, რომ იგი შეისმენს ჩვენს ვედრებას და დაეხმარება საქართველოს დაკარგული მიწების დაბრუნებაში. და ისევე, როგორც თქვენ, მჯერა, რომ წმ. ნაწილთა ჩამობრძანებით წმ. ალექსანდრე როგორც არასდროს, შეგვეწვევა ურთიერთობათა მოწესრიგებაში და დაგვეხმარება ყველას ღვთის ნების აღსრულებაში“

სიღვთის სულიერებითა და სიყვარულით აღსადგინად

ნეტავ რატომაა, რომ სახელმწიფოთა მნიშვნელოვანი, სასიცოცხლოდ უმნიშვნელოვანესი საკითხების გადაწყვეტა პოლიტიკოსთა ხელშია? ამ საკითხებს რატომ უნდა წყვეტდნენ ერთეულები და არა ჩვეულებრივი ადამიანები, უფრო სწორედ, კეთილი ნების ადამიანები? რატომ ვფიქრობ ასე? აი რატომ. უკვე რამდენი წელია, წლებია „აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრში“ ქალბატონი

სვეტლანა ქეცბას ძალისხმევით იმართება აფხაზეთიდან დევნილთა შეხვედრები, საღამოები... აქ იკრიბებიან არა მარტო აფხაზეთელები, არამედ თბილისელი საზოგადოებაც, ძალიან ცნობილი, ან ნაკლებ ცნობილი ადამიანები, ნიჭიერი ახალგაზრდობა... საუბრობენ, ერთმანეთის ჭირვარამს იზიარებენ, სულს ითბობენ. ამას თან ახლავს კონცერტები, მოკრძალებული სუფრა. და ეს

(გავრძელება მე-4 გვ.)

(დასაწყისი მე-3 გვ.)

ყველაფერი მიმდინარეობს სიყვარულით აღსავსე გარემოში. ყველანი უგებენ ერთმანეთს, თანხმობა სუფევს, კონფლიქტური საკითხების წამოჭრის შემთხვევაშიც კი მოთმინებით უსმენენ ერთმანეთს, ერთობლივ აზრს იოლად აგნებენ და თანხმდებიან...

სწორედ ასეთი კიდეც ერთი შესანიშნავი საღამო გაიმართა 2014 წ. 21 ნოემბერს, ანუ მაშინ, როდესაც მომდევნო დღეს აფხაზეთის დეფაქტო პრეზიდენტმა რაულ ხა-

მანეთი, უყვართ საქართველო, სამშობლო... იქ შეკრებილი აფხაზები — შერვაშიძეები, ანჩაბაძეები, ემუხვარები ... და ქართველობაც მეგობრობას მიეღწვიან, იმ ტრადიციის ერთგულნი არიან, რომელმაც ამ დრომდე მოგვიყვანა. ახსოვთ დრო, როდესაც დიდი ქართველი მწერალი კონსტანტინე გამსახურდია წერდა შესანიშნავ რომანს „მთვარის მოტაცება“ და თვალწინ გადაგვიშლიდა თარაშისა და თამარის სიყვარულის ლამაზ ლეგენდას, როცა ამ წარმტაც ამბავს მუსიკას უსადაგებდა

ჩამწვდომად უმღერიათ, რომ მყისვე მაგნიტოფირზე ჩაუნერიათ და მერე რესტორნებსა თუ ოჯახებში, სოხუმსა თუ სოფლებში ამ ჩანანერს ახმოვანებდნენ თურმე თვალზე ცრემლმომდგარი აფხაზები. ასე აფხაზებსაც არ უმღერიათ ეს ჩვენი სიმღერაო. რარიგ სიმბოლური იყო ეს მოგონება...

საღამოს ამშვენებდა ნიჭიერი ხელოვანის, ვალერი ჯობავას ნახელავის გამოფენა. ხელოვნების თითოეულ ნიმუშში ცოცხლობს აფხაზეთის, ზღვისა, ლტოლვილისადმი სიყვარული და უზომო ნოსტალგია... ზღვის ნიჭარაში, ზღვის კენჭში, ქვაში ამეტყველებული „ფიროსმანი“ და „მუზა“, „დევილი ქალი ბავშვით“ და „მოაზროვნე“, „დედას პურები“ და „ადამი და ევა“ თუ სხვა თვალს იტაცებს თავისი სიმშვენიერით, ხელოვანის ფაქიზი ოსტატობით, უსაზღვრო ფანტაზიის უნარით.

საღამოს მონაწილეებმა საუკეთესო საჩუქრად გაიყოლეს არქიმანდრიტ ადამის (ვახტანგ ახალაძე) ცხოვრებისეული სიბრძნით, ქრისტიანული სიყვარულით დატვირთული ლექსები ავტორისეული კითხვით. ამაღელვებელი იყო ახალგაზრდა პოეტ ჭაბუკი ქოიავას ლექსი „ზღვისპირა პალმას ჩამოტყდა ტოტი“, გიორგი ბალახაშვილმა არტისტიზმითა და წრფელი მღელვარებით რომ წაგვიკითხა, ისევე, როგორც საკუთარი ლექსი „შორენა“.

ხოლო მთელი საღამოს რეზიუმედ, სიმბოლურ დასკვნად აღიქვა ყველამ ელგუჯა გვაზავას ლექსის სიტყვები: „ჩემი სამშობლო საქართველოა, აფხაზეთია აკვანი ჩემი“.

დიახ! ქართველებსა და აფხაზებს მარადწამიერ ისტორიულ თანაცხოვრებასთან ერთად სიმღერაც, მუსიკაც, ლექსიც გვაკავშირებს, გვადუღაბებს და ისევე ამან, სულიერებამ, ხელოვნებამ, მუსიკამ, ლექსმა და არა ორიოდ ადამიანის ხელმოწერილმა დოკუმენტმა უნდა გაგვამთლიანოს, აღადგინოს ტყვიებითა და ნალმებით ჩაღწეული ჩვენი შემაერთებელი ხიდები! ამას გულისხმობდა ქალბატონი სვეტლანა ქეცხას მიერ წარმოთქმული სიტყვა, საღამოს წინ რომ წაემძღვარა, ამას ნატრობდა თითოეული იქ შეკრებილი ადამიანი.

რუსუდან ქუთათილაძე

ჯინბამ ხელი მოუწერა ვლადიმერ პუტინს, რუსეთის პრეზიდენტს — ხელშეკრულებაზე, რომელმაც მოსახლეობაში დიდი გულისტკივილი დაჰბადა, ანუ ორადორმა ადამიანმა გადაწყვიტა მთელი სახელმწიფოს, ხალხის ბედი, გადაწყვიტა ხალხის ნების საწინააღმდეგოდ, მისი სურვილის გაუთვალისწინებლად...

აი, „აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრში“ თავმოყრილი ადამიანების ხელში რომ ყოფილიყო ამ ხელშეკრულების ბედი, საქმე სხვაგვარად წარიმართებოდა. ასეთ მოკრძალებულ, ტკბილ სუფრას რომ შემოსხდომოდა მთელი ქართველობა და მთელი აფხაზობა, მტრად მოკიდებული ადამიანებიც კი, საკითხი სხვაგვარად გადაწყდებოდა და, რაც მთავარია, ორივე მხარე კმაყოფილი იქნებოდა. რატომ? იმიტომ, რომ ცენტრის თანამშრომლებს უყვართ ერთ-

ჩინებული ქართველი კომპოზიტორი ოთარ თავთაქიშვილი თავის ოპერაში „მთვარის მოტაცება“, სადაც ერთიმეორეს შეუხმატკბილა ქართული და აფხაზური მუსიკის თავისებურებანი, როგორც ნიმუში ორი ხალხის შეხმატკბილებული თანაცხოვრებისა. ახალგაზრდა ნიჭიერი საოპერო მომღერლის, ალუდა თოდუას მშვენივრად შესრულებულმა თარაშის არიამ გაახსენა ელდარ გენაძეს „მთვარის მოტაცების“ სოხუმში დადგმის საღამო და წარმოდგენას მიყოლებული სუფრა, სადაც „გუდისა“ უმღერია მეგობარ ანზორ შომახიასთან ერთად. გვიამბო, თუ რარიგ წარმატებული იყო ამ ოპერიდან ფრაგმენტის — „ვარადოს“ შესრულება თამაზ ლაფერაშვილთან ერთად, როგორ მოიხიბლა მთელი აფხაზობა მათი ხალხური სიმღერით, რომელიც ისე გულში-

გაგზუნაწილოთ ეჩთგანათს სითხო

ბავშვები ის უძვირფასესი განძია, რომელიც უფალმა გვიბოძა. მათ განსაკუთრებული სითხო და სიყვარული სჭირდებათ, განსაკუთრებით მაშინ, თუ რაღაც პრობლემები ექმნებათ ჯანმრთელობის მხრივ. როდესაც მათ იმედიან, გაცისკროვნებულ თვალებს ხედავ, ქვეყნად ყველაფერი გავიწყდება და გსურს, რაც შეიძლება მეტი მისცე, გაულამაზო ცხოვრება. სწორედ ამ გრძნობით იყო განპირობებული მ.წ. 21 ნოემბერს „აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრის“ მიერ მოწყობილი ღონისძიება იაშვილის სახელობის კლინიკაში ლევეკემიით დაავადებული ბავშვებისათვის. ცენტრის ინიციატივით მათ სოხუმის მოზარდ მაყურებელთა თეატრ „თეთრი ტალღას“ მსახიობები ესტუმრნენ. წარმოდგენილი იყო ფრაგმენტები სპექტაკლებიდან „ციცქნა იას დღეობა“ და „ჩვენი ეზო“, წაუკითხეს პატარებს ლექსები. მარტყოფის ღვთაების ტაძრის წინამძღვარმა ბენიამინმა (ბელქანიამ) დალოცა და აზიარა პატარები. შემდეგ მოძღვარმა

და ცენტრის თანამშრომლებმა ისინი ხატებით დაასაჩუქრეს. საჩუქრები გადასცეს ბავშვებს მსახიობებმაც. გვჯერა, ამ დღეს მოგვრილი სიხარული კარგა ხანს გაჰყვებათ კლინიკის პატარა პაციენტებს, რომლებიც, უფლის წყალობით, სულ მალე გამოჯანმრთელდებიან.

აფხაზეთი თაზისი

დღეს, როდესაც საქართველოს უმშვენიერესი, სისხლხორცეული კუთხის, აფხაზეთის ანექსია გრძელდება, თბილისში, „აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრი“ ინარჩუნებს და სულს უბერავს აფხაზურ ენგადს — სულიერებას, რომელიც დევნილობაში მყოფ აფხაზობას შეუნარჩუნებია და რომლის გარეშეც არ არსებობს არამცთუ ქართველი და აფხაზი, არამედ საზოგადოდ — ერი. განა რაა ერი, თუ არა ისტორიული მემსიერება, კულტურა და ურთიერთსიყვარული, ერთ პატარა მიწის ნაგლეჯზე სხვადასხვა გუნება-განწყობის ადამიანებში თანაარსებობის, ერთობის აუცილებლობას რომ განაპირობებს...

„აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრმა“ შესანიშნავ ტრადიციას დაუდო სათავე — იგი თავისი მოკრძალებული შესაძლებლობებით თავს უყრის ხოლმე დევნილობაში მყოფ შემოქმედებით, სამეცნიერო საზოგადოებას, რომელთა მენტალობაში ყველაზე მეტადაა დავანებული მთავარი — ის კულტურული ფასეულობები, რომლებიც აფხაზეთიდან წამოუღიათ და, მიუხედავად უმძიმესი ათწლეულებისა, მაინც სიყვარულითა და რუდუნებით შემოუნახავთ შთამომავლობისათვის. ესაა სალამოები, სადაც თავის ბავშვობას, ეზო-კარს, უმშვენიერესი აფხაზეთის ბუნებას,

მეგობრებს, ღირსეულ ადამიანებს იხსენებენ, ერთმანეთსაც თავს ახსენებენ. მოგონებებს აფხაზეთზე, პატივისცემისა და სიყვარულის ურთიერთგაზიარებებს მუსიკალური ნომრები ალამაზებს და ამშვენებს... იმ მცირე, ორ-სამ საათში, ეს ტკივილნარევი, სითხოთი სავესე სალონური სალამოები რომ გრძელდება, თავს პატარა აფხაზურ თაზისში იგრძნობთ, სადაც არც ომია, არც შუღლი და არც ბოღმა...

როგორც უკვე აღვნიშნე, სალამოს ყოველთვის ახლავს მცირე კონცერტი. აქ არ შეიძლება არ აღინიშნოს, რომ „აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრის“ ხელმძღვანელი, მუსიკისმცოდნე, საოცრად კულტურული, განათლებული და პოეტური ადამიანი ქალბატონი სვეტლანა ქეცბა ყოველთვის საინტერესო, გემოვნებიან პროგრამას სთავაზობს მსმენელს.

ამჯერად სალამოს საკონცერტო ნაწილი გახსნა უცხოეთში მოღვაწე შესანიშნავმა მუსიკოსმა, პიანისტმა ელისო ასათიანმა. იგი მოღვაწეობდა ესპანეთში, როგორც სოლისტი და კონცერტმანსტერი. ამ ამპლუაში ელისო არაერთი საერთაშორისო ვოკალური კონკურსის ლაურეატი: ესპანეთში, საფრანგეთში, ბელგიაში, პორტუგალიაში. 1995 წელს მან სწავლა გააგრძელა ჰამბურგის მუსიკისა

და თეატრის უმაღლეს სასწავლებელში, პარალელურად დაამთავრა ჰამბურგის უნივერსიტეტის გერმანისტიკისა და მუსიკის მეცნიერების ფაკულტეტები. მიღებული აქვს არაერთი პრიზი, მათ შორის 2002-2004 წწ. რიხარდ ვაგნერის ასოციაციის სტიპენდია, აგრეთვე მიწვეული იყო ბაიროითის ფესტივალზე სოლო კონცერტით. არ შეიძლება არ აღინიშნოს მისი მთარგმნელობითი მოღვაწეობა. მას აქვს შესანიშნავი, დახვეწილი თარგმანები: თეოფილ გოტიე, მატილდა ვეზენდოკი, პეტრარკა, ფრიდრიხ ნიცშე, ადალბერტ ფონ შამისო, რიხარდ ვაგნერი, ფერენც ლისტი და სხვ. რომ არა მისი პოეტური ნიჭი (როგორც ვიცი, ელისო თვითონაც წერს ლექსებს), პოეზიის მისეული თარგმანები ასეთი მაღალი დონისა ვერ იქნებოდა. ლისტის „რობერტ შუმანის“ ელისოსეული თარგმანის ნაწყვეტი დაიბეჭდა კიდევ ჟურნალ „მუსიკაში“.

ამჯერად მუსიკოსმა მსმენელს შესთავაზა შოპენის ექსპრომტები (№1 თხზ. 29, As dur; №2 Fis dur, თხზ. 36.). აღფრთოვანებული შეკრებილი საზოგადოება ითხოვდა ბისზე შესრულებას. პიანისტმა ბისზე შეასრულა ლისტის „სიყვარულის ოცნებები“. ელისო ასათიანმა მსმენელს რომან-

(გაგრძელება მე-6 გვ.)

(დასაწყისი მე-5 გვ.)

ტიკული მუსიკის განსხვავებული ინტერპრეტაცია შესთავაზა, გერმანული თავშეკავებულობა, სიმკაცრე, მაგრამ, ამასთანავე, სიღრმე რომ ახლდა თან. მისი ფრაზირება და ღრმა ბგერა მოკლებული იყო ზედმეტ რომანტიზაციას და სენტიმენტებს, თუმცა ემოცია შესრულებას ნამდვილად არ აკლდა.

შოპენის ექსპრომტები ქართულმა კლასიკამ შეცვალა. დღეს უკვე ყველასათვის კარგად ცნობილმა, თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრის სოლისტმა, საერთაშორისო პრიზების მფლობელმა, მაესტრო რენატა სკოტოს მასტერკლასგავლილმა სოპრანო სალომე ჯიქიამ შეასრულა ლელას არია რევავ ლალიძის ამავე სახელწოდების ოპერიდან. მას აკომპანირებას უწევდნენ ისეთი მუსიკოსები, როგორებიც არიან: ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი ქ-ნი ნუნუ ჭელიძე და კლარნეტისტი დიმიტრი ბოქოლიშვილი. დიმიტრი ბოქოლიშვილი დღეს რომის, სანტა ჩეჩილიას აკადემიის საშემსრულებლო დაოსტატების უმაღლესი კურსის სტუდენტია. მისი პედაგოგია რომის აკადემიის პროფესორი, ცნობილი კლარნეტისტი ალესანდრო კარბონარე. არცთუ დიდი ხნის წინ დიმიტრი ბოქოლიშვილი გახდა იტალიის ქალაქ პადოვას XII საერთაშორისო კონკურსის "Premio Citta di Padova"-ს პირველი პრემიის მფლობელი.

ქ-ნი ნუნუ ჭელიძე და დიმიტრი სალომეს ექსპრესიულ, ღრმად ემოციურ შესრულებას უზადო თანხლებას უწევდნენ — ეს იყო შესანიშნავი ანსამბლი. კლარნეტის დახვეწილი ჟღერადობა სრულიად განსხვავებულ მომხიბლობას სძენდა ყველასათვის უსაყვარლეს არიას. სალომეს შესრულებას განსაკუთრებული ემოცია სდევდა თან — მისი დედაც აფხაზეთიდან დევნილია. იქნებ ამანაც განაპირობა ის, რომ სამშობლოს სევდა და ტკივილი, რომელიც ამ არიაშია განსხვავებული, სალომემ ისეთი ემოციით მოიტანა მსმენელამდე, რომ ცრემლის გარეშე ძნელი იყო მოსმენა, მით უფრო ამ გარემოში...

მეორე ნომრად სალომე ჯიქიამ შეასრულა ოთარ თავთაქიშვილის პოემა ვოკალური ციკლიდან გალაკტიონ ტაბიძის ლექსებზე. დრამატიზმით, ტრაგიზმით აღსავსე ეს შესანიშნავი რომანსი, ისევე, როგორც მთელი ციკლი, მრავალი კონცეპტუალური ემოციური თუ ტექნიკური პრობლემის წინაშე აყენებს მომღერალს, რის სრულყოფილად გადმოცემას და მსმენელამდე სწორად მიტანას, უდავოდ, მაღა-

ლი პროფესიონალიზმი ესაჭიროება. სალომემ ამჯერადაც მძლავრი ემოცია აღძრა მსმენელში.

ნუნუ ჭელიძის აკომპანიმენტით დიმიტრი ბოქოლიშვილმა შეასრულა, აგრეთვე, საკონცერტო ფანტაზია „რიგოლეტოს“ თემებზე. ტრანსკრიპცია სპეციალურად დიმიტრისათვის შეუქმნია ლუიჯი ბასის. ასეთი ოსტატობით, მუსიკალობით შესრულებულმა ვერდის მელოდიებმა, არაჩვეულებრივად გაიჟღერეს. დასანანი მხოლოდ ისაა, რომ დიმიტრიმ ნაწარმოების მხოლოდ ფრაგმენტი შეასრულა.

საკონცერტო ნაწილის ბოლოს, სოხუმის დიმიტრი არაყიშვილის სახელობის მუსიკალური სასწავლებლის პედაგოგმა მანანა ბერულავამ ქარ-

ასათიანის შესრულებით გამონვეულმა ემოციამ გიორგის, აკროსტიხის სალექსო ფორმით, ექსპრომტიც კი დაანერინა, რომელშიც სახელი ელისოა დაშიფრული:

*შ-გ თითები, ჩემო კარგო, როგორც ქრიზანთემები,
ლ-ისტს და შოპენს აცოცხლებენ,
პარტიტურებს შუბერტის...
ო-ცი? შენი თვალებიდან ტიტანებს რომ შევებით,
ს-აოცარი სიმშვიდით და ალტაცებით ვუსმენდით.
ო-ლიმპოდან გესალმები, თუმცა პარნასის მკვიდრი ვარ,
ს-ულ ერთს გეტყვი: Ich Liebe და ჩემს მუზებთან მივდივარ!*
ეს ნამდვილად იყო ამ პოეტურის

თულ პოპულარულ მელოდიებზე აგებული საფორტეპიანო კომპოზიცია შესთავაზა დამსწრეთ.

ეს სალონური საღამო გახსნა და დახურა აფხაზეთიდან დევნილმა ახალგაზრდამ გიორგი ბალახაშვილმა. სევდა მშობლიური კუთხის დაკარგვისა დაჰყვება მასაც და მის ლექსებსაც, რომლებიც მან წაიკითხა: ერთი მიძღვნილი იყო 90-იანი შავ-ბნელი წლები-სადმი, ხოლო მეორე რიჩარდ ბახის გახმაურებული მოთხრობის „თოლია ჯონათან ლივინგსტონის“ შთაბეჭდილებით დაუნერია და ყოფითობასა და ყოველდღიურობაზე ამაღლების, მასისათვის განსხვავებულის მიუღებლობის, სულიერი სრულყოფის, თავისუფლების თემებს ეძღვნება და იმას, რომ ამის პოტენცია ყველა ჩვენგანში დევს. აფხაზეთიდან დევნილი ახალგაზრდა პოეტის ამ ნაწარმოებითა და მასში დაშიფრული თემებით გატაცება არა მგონია, შემთხვევითი იყოს... შეხვედრის დასასრულს კი ელისო

საღამოს პოეტური კოდა.

ჩემი წერილი მინდა დავასრულო ქალბატონ ადა მარშანიას სიტყვებით, რომელმაც მაღლობა გადაუხადა ქალბატონ სვეტლანა ქეცბას, ამ მშვენიერი საღამოს ყველა ორგანიზატორს, მონაწილეს და აღნიშნა:

„ყველა დევნილობაში მყოფი, ვინც „აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრში“ მოდის, სულიერად უკეთესად გრძნობს თავს... ჩვენ აქ ერთმანეთს ვხვდებით, ზოგჯერ ვცნობით ერთმანეთს... სამწუხაროდ, ვერა და ვერ მოხდა ჩვენი გაერთიანება ერთი ფრაზის გარშემო და ამიტომაც ვართ ჩვენ დევნილობაში 21 წელი!.. როგორც ებრაელები ამბობდნენ, ვიდრე არ დაბრუნდნენ ისრაელში — „იერუსალიმში შეხვედრამდე“, ჩვენც უნდა ვთქვათ — „სოხუმში შეხვედრამდე“ მანამ, სანამ იქ არ დავბრუნდებით. ამ შეხვედრებს კი შეიძლება დავარქვათ — „სოხუმში შეხვედრამდე“...“

მზია ჯაფარიძე

თედო რეხვიაშვილის პერსონალური გამოფენა ქარვასლაში

რამდენიმე წლის წინ რუსთაველის საზოგადოების დარბაზში გაგრიდან დევნილი მოზარდის თედო რეხვიაშვილის ნახატები გამოიფინა, რომლის ხელშემწყობი იყო მეუფე დანიელი (დათუაშვილი) და აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრის თავმჯდომარე სვეტლანა ქეცვა. მხატვარი მაშინ მე-9 თუ მე-10 კლასის მოსწავლე იყო, მაგრამ მის შემოქმედებაში უკვე იგრძნობოდა ის მუხტი, რომელიც შემდეგ დიდ ხელოვნებად იქცევა. მხატვრული განსაკუთრებით შეძრა აკვარელით შესრულებულმა ნახატმა „სახლი, რომელიც მელის“. ეს იყო ხელისგულზე დატეული მშობლიური კერის მონატრება და ტაძარი - უფლის იმედი, საოცრად ღრმა და გულშიჩამწვდომი.

მას შემდეგ წლები გავიდა და ახლა, 3 დეკემბერს, ქარვასლას საგამოფენო დარბაზში თედო რეხვიაშვილის პირველი პერსონალური გამოფენა გაიხსნა. გამოფენაზე წარმოდგენილი ნამუშევრები აღმოსავლური ფილოსოფიის კონცეფციის საერთო სერიაშია გაერთიანებული და 2012-2013 წელსაა შექმნილი.

თედო რეხვიაშვილი: - „პირველად 4 წლისამ დავხატე, მერე ვსწავლობდი ათწლეულში, რომლის დასრულების შემდეგაც აკადემიაში ჩავაბარე დაზგური გრაფიკის ფაკულტეტზე. უკვე მაგისტრატურაც დავამთავრე. გამოფენებში პატარაობიდან ვიღებ მონაწილეობას, თუმცა ეს პირველი პერსონალური და სერიოზული გამოფენაა. რაც შეეხება მიმდინარეობას, ამ კონკრეტულ ნამუშევრებს ექსპრესიულ აბსტრაქციას მივაკუთვნებდი. თვითონ ნახატები ერთი კონცეფციით - აღმოსავლური ფილოსოფიის, კერძოდ კი ჩინური ფი-

ლოსოფიის მოტივებზეა შექმნილი“.

სამხატვრო აკადემიის პროფესორი **გოგი წერეთელი** მიიჩნევს, რომ თედოს მხატვარია, რომელიც არამარტო საქართველოს, არამედ მსოფლიო მასშტაბით იტყვის თავის სიტყვას:

- „ქართულ კულტურას და ქართულ გრაფიკას თედოს სახით დიდი ოსტატი შეეძინა და ამას იგრძნობს ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ც და მე მგონია, უცხოეთიც. დღევანდელი ქართული მხატვრობისთვის

ეს პერსონალური გამოფენა რაღაც ახლის დასაწყისია. თედოს 4 წელია ვიცნობ - 2 წელი ბაკალავრიატზე ვასწავლიდი, ორიც - მაგისტრატურაზე. ვხედავდი, ამ ხნის განმავლობაში როგორ განვითარდა როგორც ხელოვანი. ახლა, გადაჭარბების გარეშე ვიტყვი, რომ ის ჩამოყალიბებული მხატვარია, რომელმაც იცის, რა უნდა, ფიქრობს, ანალიზებს, კარგი ტექნიკა აქვს და ზუსტად „ჩაავლებს“ ხოლმე დეტალებს. თედოს უპირატესობა ისაა, რომ მან ყველაფერი ეტაპობრივად გაიარა - ხატავდა აკადემიურად, დროთა განმავლობაში კი, როცა ხელობა დახვეწა, იპოვა ის სტილი, რომელშიც ზუსტად გამოხატავს სათქმელს. ამას იმიტომ არ ვამბობ, რომ თედო ჩემი მოსწავლეა, მაგრამ, დარწმუნებული ვარ, ის დღესდღეობით ერთ-ერთი საუკეთესო მხატვარია, რომელსაც წინ დიდი მომავალი აქვს და ეს ყველაფერი ამ გამოფენიდან იწყება.“

ამჟამად თედო იმ სკოლაში მუშაობს, რომელიც ექვსი წლის წინ თვითონ დაამთავრა. როგორც შემოქმედს, მას დიდი მიზნები აქვს - სურს დახვეწოს

თავისი ხელოვნება.

- ნიუ-იორკში, ხელოვნების აკადემიაში ვაპირებ სწავლის გაგრძელებას, მინდა digital art-ს დავუფულო. გადასახადი ძალიან ძვირია და მომიწევს ვიბრძოლო სტიპენდიისთვის. ამ ეტაპზე ვამზადებ პორტფელიოს, რომლის მიხედვითაც განიხილება ჩემი კანდიდატურა ამ უნივერსიტეტში, - ამბობს ახალგაზრდა მხატვარი.

გამოფენის გახსნას ესწრებოდნენ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატები, აფხაზეთის ლიტერატურისა და ხელოვნების შემოქმედებითი კავშირის წევრები, „აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრის“ წარმომადგენლები.

წარმატებებს ვუსურვებთ ახალგაზრდა ხელოვანს იმ ძნელ და რთულ გზაზე, რომლის გავლაც მხოლოდ რჩეულთა ხვედრია.

ღვთიური ნიჭის მონაბრევა

„ქარი ჰქრის, ქარი ჰქრის, ქარი ჰქრის, ფოთლები მიჰქრიან ქარდაქარ. ხეთა რივს, ხეთა ჭარს რკალად ხრის, სადა ხარ, სადა ხარ, სადა ხარ.“

გალაკტიონის პოეზიის ამ ერთ-ერთი შედევრის ფრაგმენტის წარმძღვარებას ჩემი წერილის გარეგნულ სამკაულად ნუ ჩამითვლით. ნურც გადაჭარბებულად მოგეჩვენებათ, თუ კი დიდ გალაკტიონსა და ბედისწერის დაუნდობელი ვერდიქტით იმქვეყნიურ სამყაროში ნაადრევად გარდასულ ახალგაზრდა მგოსან დათა გულუას შორის პარალელს გავავლებ. განგებამ მხოლოდ თვრამეტი წელი განუსაზღვრა ჩვენ გვერდით ყოფნა და ამ მცირე მონაკვეთმა სრულიად გამორჩეული, განუყოფელი ფერი შემატა ჭეშმარიტი ქართული პოეზიის გოლგოთისკენ მიმავალ გზას, რომლის უსასრულო მწვერვალებს ცოტა თუ შესწვდა.

დათა გულუას პოეზია მთლიანად გათანგულია გამოუცნობი სევდით, ტკივილით, ხანმოკლე მინიერი ცხოვრების ავის-მომასწავებელი ეპილოგით:

„მე ვუძინ ისევ დავეციფე ოთახის ჭაღებს, ეს სიკვდილია, მახსენდება ოდნავი რხევა, სარკის მინაზე აორთქლებულს ვუმზერდი სახეს, ჩემს ჰროჯესას, მეგობრებო, მოჰყვით ნელო!“
ან კიდევ:
„მე მოვიკალი სული ნამეზის ტყვიით და ჩემს კუბოზე შავი ვარდით ეფინა თოვლი, სუსხის ლაშქარი მე ამიშხედრდა ლამეათ ნისლით, ნახე, დედაო, სიკვდილი მორბის მანდილის ქროლოვით.“
მეტაფორათა როგორი ჩუქურთმია ამ სულისშემძვრელ

(გაგრძელება მე-8 გვ.)

(მე-7 გვერდიდან)

სტრიქონებში!

დათას ამქვეყნიურ ყოფას მხოლოდ პოეზია ასულდგ-
მულებდა - ნატიფი, მგრძობიარე, ბაირონისებური სიმლე-
გით, ბარათაშვილისეული ქედუხრელობით გამორჩეული, ზე-
ნაარმა ესოდენ უხვად რომ დააფრქვია:

„ეს დარჩება ჩემ შემდეგ
გულის ნარჩენად.
ნაღებული მნუსხარება მზის დამდეგს.
შენ დამარჩები, ჩემო სულო, სარჩენად.
შენ დამარჩები, პოეზიავ, ჩემ შემდეგ.
რა დავრჩებათ, რა დავრჩებათ თაობებს,
ნუთუ სულოზე უკუღმართი ჭმუნვა?!
თორემ საფლავს თვითონ უამირ აოროტლებს.
მთვარია პოეზიის ბრუნვა.“

თვრამეტი წელი ერთი ამოსუნთქვაა, ცხოვრების აღმარ-
თზე ბორძიკით სიარულს რომ იწყებ, მაგრამ ეს რიგით მოკვ-
დავითაღვის. დათა გულუხასთან დაიმსხვრა კანონზომიერებათა
ეს პრიმიტიული რკალი. ამ ასაკისთვის დარეტიანებამდე შეგ-
ძრავთ მისი განსწავლულობა, არაორდინალური ხედვა, აზ-
როვნების ფილოსოფიური ჭვრეტის მასშტაბები და როგორც
მარინე ჯიქიამ ბრძანა, მის ლექსებს შარავანდედით მოსავს
კოლხური წარმომავლობის სიდიადე, განუმეორებელი მეგრუ-
ლი სიმღერების ანდამატი. მისი თითოეული ლექსი ამაღლებუ-
ლი მუსიკაა:

„აჯანყებულან ჩემი რიფები,
სიწარბილე კვლავ ამომშრალა,
და ვერ, ლამეკ, ისევ ფიფქები,
შენ ხომ სიმწიფე გეღება ბრალად.
ახალი გლოვა მოფრინდა გრილი
და თითქოს ზეჯად მოვარდა ზვავი.
მე გამეყინა ურებ ღიმილი,
ჩემი სარკმლის წინ, მტკრიან ქალაქზე.
მზემ ჩამოინარო სხივებით თავი.“

ეს ხომ მუზებთან პირდაპირი ალიანსია უკვდავებასთან
წილნაყარი პოეტისა.

დათა გულუა პოეზიის მეუფეთა კოჰორტის თანასწორია,
ასე მიიჩნევს ძირძველი ქართული კუთხის აფხაზთა ღირ-
სეული შვილი გენო კალანდია. ახალგაზრდა პოეტმა გიორგი
ბალახაშვილმა თავის გამოსვლაში ხაზი გაუსვა იმ გარემოე-
ბას, რომ დათამ დროს გაუსწრო და დანატოვარით - უებრო
პოეტური ნიმუშებით გაამდიდრა არამარტო საქართველოს,
არამედ თვალუნვდენელი სამყაროს სულიერი საგანძური.

სიმბოლურია და კანონზომიერიც აფხაზეთის სულიერები-
სა და კულტურის ცენტრის არჩევანი, დათა გულუას შემოქ-
მედებისადმი მიძღვნილი შეხვედრა - „მას 30 წელი შეუსრულ-
დებოდა“ - გალაკტიონ ტაბიძის ბინა-მუზეუმში გაემართათ.
კამერულმა, მყუდრო გარემომ უფრო მეტად გამოკვეთა ღვ-
თიური ნიჭის მონატრებით გამოწვეული თანმდევი სევდა და
იმავდროიულად, სიამაყე, რომ ჩვენ შორის დათა გულუას
სახით ცოცხლობს თვითნაბადი ტალანტი, რაც ხელთუქმნელ
ძეგლად გადაეცემა თაობიდან თაობას.

შეხვედრა ტაქტი, სითბოთი და დიდ ნიჭიერებასთან
შეხვედრის განცდით მიჰყავდა ცნობილ საზოგადო მოღვაწე
სვეტლანა ქეცბას.

დათა გულუას ფენომენი მისი გარდაცვალების შემდეგ
უფრო გამოზრნყინდა. მისი პოეზია ითარგმნა დანიაში, შვე-
დეთში, ესტონეთში, ბულგარეთსა და რუსეთში. ქართულიდან
რუსულად დათას ლექსები მაღალპროფესიულად თარგმნა გუ-
გული ქებურიამ. თარგმნის პროცესში განცდილი ასოციაციე-
ბი მან დამსწრე საზოგადოებას გაანდო.

2009 წლის აგვისტოში, მწერალთა და მთარგმნელთა
საერთაშორისო ფესტივალზე დათა გულუას მიენიჭა ოქროს
მედალი - „სიტყვიერების დიდოსტატს.“ ამ საოცარი ფაქტით
ყველაფერია ნათქვამი.

დათა გულუა არა მხოლოდ განსაკუთრებული მოვლე-
ნაა პოეზიაში, იგი ღრმად მოაზროვნე, ფართო გაქანების
პიროვნებაა:

„ცხოვრება ყვევილივითაა, მისგან სასარგებლო, საამო
ნექტარი კი არ ჟონავს, შენ თვითონ უნდა მიაგნო და ამოსწო-
რო...“

გიყვარდეთ ერთმანეთის სულები და გაუფრთხილდით მათ
ისე, როგორც უფრთხილდებით თქვენს სხეულს. სულს თავი-
სი სისხლი გააჩნია და თუ მისგან დაცალა ადამიანი, უმაღვე
ლემად გადაიქცევა...“

ეს ფრაგმენტი დათა გულუას პროზაული თხზულებიდანაა:
„წერილი თანატოლებს“ - როგორი დიდსულოვანი და არა დი-
დაქტიკური შეგონებაა!

შეხვედრის მიმდინარეობას ხიბლი შემება ელდინო სალა-
რადის შთაგონებულმა მხატვრულმა კითხვამ. აზროვნებისა
და ემოციური ნაკადის სინთეზმა ახლებურად განგვაცდევინა
დათა გულუას სწორუპოვარი ლექსების სიღრმე და სილამაზე.

შეხვედრა დაამშვენა ჩინებული ლირიკოსი პოეტის მზია ხე-
თაგურის გამოსვლამ. ვთავაზობთ მის მიერ ჩვეული ოსტატო-
ბით ნაკითხულ დათა გულუასადმი მიძღვნილ საკუთარ ლექსს:

„თუ ზედი ერთხელ შენ გავლიძემს,
შეგიმსუბუქებს ფიქრებს ცვიროთანს,
გულის სიამაყით ნუ გაიღვივებ -
ყველა ღიმილი ფროენითია!
თუ მიითვებით არიგებ ხოცვას
და შენი აზრი ფეხზე ჰკიდიათ -
შენ სამყადაზოდ დარჩები მონად,
მიითვებელი - ფროენითია!
თუ შეეჯახე მეგობრის ღალატს -
როჯა ორიდან ერთი ფლიფია,
მაგ ურნმუნობით მზეს ნუ შებლალავ, -
ფლიფის ზეიმურ ფროენითია!
თუ შეიყვარე, თუ გააღმერე,
სხვა ყველაფერი შენთვის მითია, -
თავს მომავალში ნუ გაიმეტებ,
ეგ აღზევებურ ფროენითია!
თუ ამაძლეს, თუ გამამართლოს
და მზე თვალეში წყნლად მინთია,
ნუ შეგშურდებათ ჩემი აღმართი,
რადგან აღმართურ ფროენითია!
ნუ აარიდებ თავს ზედისწევას,
როჯა სიწოწხლის დღემს გითვლიან,
თუ ფეხის შედგმა შეპაფე მხვერვალს,
მამინ სიკვდილიურ ფროენითია!“

დამსწრე საზოგადოებას მაღლობა გადაუხადა პოეტის მა-
მამ ბაკურ გულუამ. ძნელია მიძიე ხვედრთან შეგუება, მაგრამ
მშობლების მუდმივ სიმძიმეს ოდნავ ამსუბუქებს იმის შეგ-
რძნება, რომ მათი ვაჟი უკვდავების ბინადარია.

„წარიელ ოთახს მე ქარის პლამით
სიზმრის წლინდროთ კვლავ დავუბრუნდი
და მაწილებდა მქუსარე ცაშით
წარსულ პოეტთა ზღვისფერი გუნდი.“

გვენამს, რომ დათა გულუას პოეზიას, როგორც აქ, ისე სამა-
რადისო სასუფეველში, არ მოაკლდება მქუსარე ტამი.

მარტყოფის ღვთაების მონასტერი

მარტყოფის ღვთაების მონასტერი მდებარეობს სოფელ მარტყოფის მახლობლად, თბილისიდან აღმოსავლეთით, 25-27 კილომეტრზე, ტყით დაფარულ იალნოს ქედზე. ზეპირი გადმოცემისა და წერილობითი წყაროების თანახმად ამ ადგილს (მარტყოფს) VI საუკუნემდე აკრიანის, "ქვიანის ადგილი", რქმევია. ღვთაების მონასტრის გუჯარის თანახმად აქ ტაძარი ჯერ კიდევ ვახტანგ გორგასალს აუშენებია და ეპისკოპოსიც დაუსვაშს. VI ს. I ნახევარში აკრიანის მთებში დამკვიდრდა საქართველოში მოსული 13 ასურელი მამიდან ერთ-ერთი, მამა ანტონი. იგი განცალკევებით, დაყოფილ ცხოვრებას ეწეოდა, რის გამოც მას მარტომყოფელი უწოდეს, ხოლო ადგილმა, შესაბამისად, სახელწოდება მარტყოფი მიიღო. აკრიანის მთებში დამკვიდრებული მამა ანტონი მასთან დროდადრო მისული ირმების რძით იკვებებოდა. XI ს. ქართველი ისტორიკოსის ჯუანშერის გადმოცემით, ერთ დღეს ირმები დამფრთხალნი მისულან მამა ანტონთან, რომელთა შორის ერთი ნუკრი დაჭრილი ყოფილა. ირმებს ბერი იქ მიუყვანიათ, სადაც მთავარი ნადირობდა. მთავარს ვინაობა უკითხავს, რაზეც პასუხად ბერის გაშვერილი ხელი მიუღია - მამა ანტონს ენა არ ესმოდა და ამიტომ ხელით ანიშნა იმ ადგილზე სადაც ცხოვრობდა. გაბრაზებულ მთავარს მისთვის განვდილი ხელის მოკვეთა უბრძანებია, რომლის დროსაც მომხდარა სასწაული. ბრძანების აღსრულებისას მეშანთეს ხელი გახმობია, რომელიც მამა ანტონს ისევ გაუცოცხლებია. მთავარს სასწაულმოქმედი ბერისთვის უთქვამს, რაც გინდა ითხოვე და მოგეცესო. მამა ანტონმა მარილი ითხოვა ირმებისთვის და შემდეგ თავის საყუდელს დაბრუნებულა. მამა ანტონის მალე გაუფარდა სახელი, როგორც სასწაულმოქმედს, ამიტომ მის გარშემო თავი მოიყარეს მორჩილებმა, რასაც მოგვიანებით მარტყოფის სამონასტრო ცხოვრების აღორძინება მოჰყვა.

XI ს-ში, როცა კვირიკე კახთა მეფემ კახეთის სამეფო საერისთავოებად დაყო, მარტყოფი რუსთავეში მჯდომ ერისთავს დაექვემდებარა. ეკლესიურად კი რუსთველი ეპისკოპოსის სამწყსო გახდა. მონასტერი მუდამ განსაკუთრებული უფლებებით სარგებლობდა. 1265 წ., როცა ოქროს ურდოს მბრძანებელ ბერქა ყაენის ლაშქრობას ქალაქი რუსთავიც შეეწირა, საეპისკოპოსო კათედრალი სწორედ მარტყოფში გადავიდა. მონასტერი, ისევე როგორც არაერთი სხვა ადგილი, ვერ გადაურჩა თემურ-ლენგისგან აოხრებას. 1395 წ. მისი შემოსევის დროს დაიკარგა ტაძარში დასვენებული მაცხოვრის ხელთუქმნელი ხატი, რომელიც მამა ანტონმა ედესიდან ჩამოაბრძანა. XV ს. საქართველოს სამეფო-სამთავროებად დაშლის შემდეგ, კახეთის მეფე გიორგი I-მა (1466-1476 წწ.) ქვეყნის ცენტრალიზაციის მიზნით კახეთის საერისთავოები გააუქმა და მათ ნაცვლად მთელი კახეთი ოთხ სადროშოდ გაყო, რომელთა სათავეში არა ერისთავები, არამედ ეპისკოპოსები ჩააყენა. მათ შორის მეორე სადროშოსა და იმავე დროს ჯარის მარცხენა ფლანგის წინამძღოლად დანიშნულ იქნა რუსთველი ეპისკოპოსი, რომლის სასპასპეტოში შედგა გარე-კახეთი ქიზიყამდე და მარტყოფ - საგურამო, რეზიდენცია კი მარტყოფის მონასტერში იყო. მედროშე ეპისკოპოსები სადროშოებს მოურავების საშუალებით მართავდნენ. ასეთივე მოურავი ჰყავდა მარტყოფსაც. ამდენად, მარტყოფი ერთგვარ პოლიტიკურ ცენტრად იქცა. მისი მნიშვნელობა განისაზღვრებოდა მისი მდებარეობითაც, რომელიც თავდაცვისათვის ხელსაყრელ ადგილს გულისხმობდა. XVIII ს. დასაწყისში თურქთა ტყვეობიდან გაქცეული კახეთის მეფე კონსტანტინე მამად-ყული ხანი ჯერ მარტყოფს აფარებს თავს, ხოლო შემდეგ, აქედან თან მიჰყავს რა სახლეულობა, თელავს გადადის. მისმა ასეთმა ნაბიჯმა შედეგად თურქთა თარეში მოიტანა. 1723 წ. ისინი მარტყოფს შეესივნენ, მოსახლეობა დაარბიეს, ტაძარი გაძარცვეს და ხატები შემუსრეს. ამავე XVIII ს. დასაწყისში, კახეთის გამგებლის დავით იმამყული-ხანის ბრძანებით ღვ-

თაების მონასტრისთვის უფლება მიუციათ პატარძეულიდან მარტყოფამდის სამღებროები აუშენებინა, რაც, მეცნიერთა აზრით, იგივე საბაჟო უნდა ყოფილიყო.

საეპისკოპოსო ცენტრის მდგომარეობა მარტყოფმა XIX ს. დასაწყისამდე შეინარჩუნა. მაგრამ ლეკიანობის, თუ სხვა ჯურის მტრის შემოსევების შედეგად მარტყოფის მიდამოები მოოხრდა და გაუდაბურდა. 1811 წლისთვის რუსთავის საეპისკოპოსოს სამწყსო, რომლის ცენტრად ისევ მარტყოფი რჩებოდა, მხოლოდ 8 სოფელსა და ერთ თავადს მოითვლიდა. რუსეთის მიერ საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის გაუქმების შემდეგ რუსთავის ეპარქიაც გაუქმდა. რაც შეეხება მონასტერს, იგი მოქმედებდა 1934 წლამდე. მარტყოფის მონასტერში ცხოვრობდა საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქი კირიონ II (საძაგლიშვილი), რომელიც 1918 წ. 26 აგვისტოს სწორედ აქ, თავის სენაკში ვერაგულად მოკლეს. კომუნისტების მიერ გაუქმებულ მონასტერში XX ს. 50-60-იან წლებში უპატრონო ბავშვთა თავშესაფარი გახსნეს, შემდეგ კი 31-ე ქარხნის დასასვენებელ სახლად გადააქციეს.

მონასტერში სამონასტრო ცხოვრება საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით 1989 წ. აღდგა. ამჟამად იქ აფხაზეთის ეპარქიაა თავშეფარებული.

სამონასტრო კომპლექსი რამდენიმე ტაძრის, სამრევლოს, საბერეების და სხვა ნაგებობებისგან შედგება. მონასტრის ტაძრები ღვთაების, ღვთისმშობლის, წმინდა გიორგის და მამა ანტონის სახელობისაა. მათგან უმთავრესია "ხელთუქმნელი ხატის" გუმბათიანი ტაძარი, რომლის თავდაპირველი ნაგებობა უფრო დიდი ზომის ყოფილა, მის ნანგრევებზე კი შემდეგ უფრო მომცრო ზომის აუგიათ. ტაძრის ჩრდილოეთ ნაწილში მამა ანტონის საფლავია. ამავე ტაძრის ძირში საძვალეა შემორჩენილი. მონასტერში მოხატული ყოფილა მეორე, "ღვთაების" ტაძარი, რომელიც ეგზარქოსობის დროს განადგურებულა. ტაძრების აღმოსავლეთი დგას სამსართულიანი სამრეკლო, რომელიც 1629 წ. აუგია კალატოზ ახვერდას. სამრეკლო XVII საუკუნის ნინოწმინდის, ურბნისის და ანჩისხატის სამრეკლოთა მსგავსი ნაგებობაა. მონასტრიდან აღმოსავლეთით, მთის თავზე, მამა ანტონის სვეტია, რომლის ნანგრევებზე უკანასკნელ დროს ახლიდან აშენდა კოშკი. ეს ის სვეტია, სადაც ბოლო 15 წლის მანძილზე დაყოფილ ცხოვრებას ეწეოდა მამა ანტონი. სამონასტრო კომპლექსი განახლებულა XVII-XVIII სს. მიჯნაზე. ტაძარს ხელახალი რესტავრაცია ჩაუტარდა 1848-1855 წწ. ნორიოელი ივანე არჯევანიძის თაოსნობით. ხელთუქმნელი ხატის სახელობის ტაძარში მდებარეობს მამა ანტონის საფლავი.

ამ ხატის ისტორია ქალაქ ედესის მთავარს ავგაროზს უკავშირდება. იგი იესომ სახეზე მიღებულ დაწერა ზენარზე და კეთრით დაავადებულ მთავარს გაუფაგებდა განსაკურნებლად. ავგაროზის გარდაცვალების შემდეგ მისმა შვილიშვილმა ხატის წარწყმედა განიზრახა. ხატის დასაცავად ქალაქ ედესის ეპისკოპოსმა იგი კანდელანთებულ საცავში დამალა და დაცვისათვის წინიდან ამოყორა. დიდი ხნის შემდეგ, როცა ქალაქს მტერი შეესია, ქალაქის ეპისკოპოსმა ევლავოსმა, ღვთისმშობლის მითითებით, მოიძია ხატის საცავი და ხატი გადააბრძანა. იმ კეცზე კი, რომელიც ხატის დასაფარად გამოიყენეს, უკვე ხელთუქმნელი ხატის გამოსახულება იყო გადასული და ისეთივე ძალას ასხივებდა, როგორსაც თავად უფლის ხატი. სწორედ ეს ასლი ჩამოაბრძანა საქართველოში მამა ანტონმა და მარტყოფში, თავის სავენეში დასვენა. მარტყოფის ხელთუქმნელ ხატთან დაკავშირებულია „ქართლის ცხოვრების“ გადმოცემა - XIII ს. მომხდარი სასწაული. ქართველი მემატინის გადმოცემით, მონღოლური სამხედრო ბეგარის მოხდის დროს მუცლის სენით დაავადებულა მეფე დავით VII ულუ (1247-1270 წწ.) და მისთვის ვერავის უშველია. ბოლოს მეფისთვის მიუბრძანებია მარტყოფის მაცხოვრის ხელთუქმნელი ხატი, რომელზე შეხების შემდეგ მეფე განკურნებულა.

საკლესიო კალენდარი

- 1 იანვარი (ხუთშ.) — ღირ. მამის გიორგი მწერლის და მისი ძმის საბას ხსენება (XI ს.);
- 2 იანვარი (პარ.) — ქრისტეშობის წინაღღესანაული
— მღვდელმონამე ეგნატე ღმერთშემოსილის ხსენება (1076.);
— მართალ იოანე კრონშტადტელის ხსენება (1908 წ.);
- 3 იანვარი (შაბ.) — წმ. მამის მაკარი მმარხველის (ხახულის მონასტრის წინამძღვრის) ხსენება (XI ს.);
— მრავალგუნებულისა ანტონ II, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქისა (1811 წ.);
- 4 იანვარი, სულთმოფენობიდან 30-ე, ქრისტეშობის წინა, წმიდა მამათა კვირა
— დიდმონამე ანასტასიას ხსენება (304 წ.);
— სამეუფო ჟამნობა (წირვას არ უჩენს).
- 6 იანვარი (სამშ.), ქრისტეშობის წინა დღე. წმ. ბასილი დიდის წირვა.
- 7 იანვარი (ოთხშ.) — **ქრისტეშობა!** წმ. იოანე ოქროპირის წირვა.
(ხსნილია ყოვლითურთ 17 იანვრის ჩათვლით);
- 8 იანვარი (ხუთშ.) — კრება ყოვლადწმიდა ღმრთისმშობელისა;
- 9 იანვარი (პარ.) — ღირ. სტეფანე ხირსელის ხსენება (VI ს.);
- 10 იანვარი (შაბ.) — ორთა ბევრთა (20000) მონამეთა (ნიკომედიას დამწვართა) ხსენება (302 წ.);
- 11 იანვარი, სულთმოფენობიდან 31-ე, ქრისტეშობის შემდგომი კვირა
— მართალ იოსებ დამწინდველის, დავით მეფის, ფსალმუნთა მთქმელისა და უფლის ძმის, იაკობის ხსენება.
— ათოთხმეტ ათასთა ჩვილთა მონამეთა, ჰეროდეს მიერ ბეთლემს მოწყვეტილთა ხსენება (II ს.);
- 13 იანვარი (სამშ.) — ქრისტეშობის დღესასწაულის წარგზავნა;
— ღირ. საბიანას (სამცხის დედათა მონასტრის წინამძღვრის) ხსენება;
- 14 იანვარი (ოთხშ.) — **წინადაცვითა უფლისა,**
— წმ. ბასილი დიდის (ქესარია-კაპადოკიის მთავარეპისკოპოსის) ხსენება (379 წ.);
- 15 იანვარი (ხუთშ.) — ღირ. სერაფიმე საროველის ხსენება (1883 წ.);
- 16 იანვარი (პარ.). სამეუფო ჟამნები.
— წმ. ექვთიმე ღმრთისკაცის (თაყაიშვილის) ხსენება (1953 წ.);
- 17 იანვარი (შაბ.) — ღირ. შიომღვიმელ მოღვაწეთა ხსენება;
— კრება წმიდათა სამოცდაათთა მოციქულთა (II ს.);
- 18 იანვარი, სულთმოფენობიდან 32-ე კვირა. ნათლისღების წინა დღე.
წმ. იოანე ოქროპირის წირვა. მარხვა;
- 19 იანვარი (ორშ.) — **ნათლისღება!** (ღმრთისგანცხადება)
დიდი აიაზმა (წყლის კურთხევა). წმ. ბასილი დიდის წირვა.
- 20 იანვარი (სამშ.) — კრება წმიდისა დიდებულისა წინასწარმეტყველისა, წინამორბედისა და ნათლისმცემელისა იოანესი;
- 21 იანვარი (ოთხშ.) — დიდმონამე აბო ტფილელის ხსენება (786 წ.);
- 23 იანვარი (პარ.) — წმ. გრიგოლის, ნოსელ ეპისკოპოსის ხსენება (394 წ.);
- 24 იანვარი (შაბ.) — ღირ. თეოდოსი დიდის ხსენება (529 წ.);
- 26 იანვარი (ორშ.) — ნათლისღების დღესასწაულის წარგზავნა;
- 27 იანვარი (სამშ.) — მოციქულთა სწორის, ქართველთა განმანათლებლის წმ. ნინოს ხსენება.
წინაღღესანაული!
- 28 იანვარი (ოთხშ.) — წმ. სალომე უჯარმელისა და პეროჟავრა შიგნიელის ხსენება;
- 29 იანვარი (ხუთშ.) — წმ. პეტრე მოციქულის პატიოსანთა ჯაჭვთა თაყვანისცემა;
- 30 იანვარი (პარ.) — ღირ. ანტონი დიდის ხსენება (356 წ.);
- 31 იანვარი (შაბ.) — ღირ. ეფრემ მცირის (ფილოსოფოსის) ხსენება (1101 წ.);
— ღირ. ალექსი მღვდელმონაზონის (შუშანიას) ხსენება (1923 წ.);
— წმ. ათანასესი (373 წ.) და კირილეს (444 წ.)
(ალექსანდრიელ მთავარეპისკოპოსთა) ხსენება.
-
- 1 თებერვალი, სულთმოფენობიდან 34-ე კვირა.
— ღირ. ანტონ მარტყოფელის ხსენება (VI ს.);
— ღირ. მაკარი დიდის (მეგვიტელის) ხსენება (390-391 წ.);

სოციალური მსახური

სოციალური ნაწილი მსახურის

ბიჭვინთის ღუთისძეობის საცის სახელობის მუნიციპალიტეტის ტაძარი

საქართველოს ბანკი

BAGAGE22

GE59 BG00 0000 0844 5609 00

ISSN 2298-0865

9 772298 086004 >

სარედაქციო კოლეგია: სვეტლანა ქეცბა, დეკანოზი ბიძინა (გუნია),
ლია სენიაშვილი, ნოდარ სილაგაძე, ირინა ქეცბა
პასუხისმგებელი რედაქტორი ციცილო ჯულუხიძე

სსიპ „სულიერებისა და კულტურის ცენტრი“

მისამართი: თბილისი, რუსთაველის გამზ. №37, IV სართ. ტელ.: 293-17-20, 599-05-96-11. ტირაჟი: 500 ცალი